

Шинжлэх ухаан технологийн их сургууль
Мэдээлэл холбооны технологийн сургууль

ЛЕКЦ №9 **ЭЛЭГДЭЛ БА ОРЛОГЫН АЛБАН** **ТАТВАР**

F.CN104
ИНЖЕНЕРИЙН ЭДИЙН ЗАСАГ
ENGINEERING ECONOMY

ХОЛБООНЫ САЛБАРЫН АХЛАХ БАГШ Ч.ОЮУ
УЛААНБААТАР

1

ХИЧЭЭЛИЙН ЗОРИЛГО:

- ЭЛЭГДЭЛ НЬ ОРЛОГЫН ТАТВАРТ, МӨН ОРЛОГЫН ТАТВАРУУД ЭДИЙН ЗАСГИЙН ШИЙДВЭР ГАРГАХАД ХЭРХЭН НӨЛӨӨЛЖ БАЙГААГ ТООЦОЖ СУРАХАД ОРШИНО.

2

ХИЧЭЭЛИЙН СУРАЛЦАХУЙН ҮР ДҮНГҮҮД:

Оюутан энэ сэдвийг судалснаар дараах чадваруудтай болсон байна.

№	Суралцахуйн үр дүнгүүд	Суралцахуйн үр дүнг илэрхийлэх үйл үг	Суралцахуйн үр дүнгийн түвшин (Блумын)	CLOs хамаарал
1	Элэгдлийн тухай ойлголт ба нэр томъёо	Тодорхойлох (Define)	Ойлгох	1, 3
2	Элэгдэл тооцох аргууд	Тайлбарлах (Explain)	Ойлгох Шинжлэх	1, 3
3	Эд хөрөнгийн ангилал ба нөхөн сэргээлтийн хугацаа	Тайлбарлах (Explain)	Ойлгох	1, 3
4	Орлогын албан татвар, ангилал	Тодорхойлох (Define) Тайлбарлах (Explain)	Хэрэглэх	1, 3
5	Орлогын албан татварыг тооцоолох аргууд	Тайлбарлах (Explain)	Ойлгох Шинжлэх	1, 3

3

ХИЧЭЭЛД ХЭРЭГЛЭГДЭХ МЭРГЭЖЛИЙН НЭР ТОМЬЁОНУУД:

- After-tax cash flow (ATCF) – татварын дараах мөнгөн урсгал
- Before-tax cash flow (BTCF) - татварын өмнөх мөнгөн урсгал
- Income taxes – орлогын албан татвар
- Depreciation – элэгдэл
- Noncash cost – бэлэн бус зардал
- Tangible property – биет хөрөнгө
- Intangible property – биет бус хөрөнгө
- Personal property – хувийн хөрөнгө (өмч)
- Real property – үл хөдлөх хөрөнгө
- Cost basis – суурь зардал
- Book value (BV) – журналын үнэ
- Market value (MV) – зах зээлийн үнэ
- Salvage value (SV) – устгалын үнэ

4

ХИЧЭЭЛИЙН АГУУЛГА

1. ЭЛЭГДЛИЙН ТУХАЙ ОЙЛГОЛТ
2. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ СОНГОДОГ АРГУУД
3. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН НЭГЖИЙН АРГА
4. ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН НӨЛӨӨЛӨЛ
5. ТАТВАР НООГДУУЛАХ ОРЛОГО

5

1. ЭЛЭГДЛИЙН ТУХАЙ ОЙЛГОЛТ

- **ЭЛЭГДЭЛ** – ЦАГ ХУГАЦАА, АШИГЛАЛТААС ХАМААРАН ХӨРӨНГИЙН ФИЗИК ШИНЖ ЧАНАРЫН ХЭМЖИГДЭХҮҮН БУУРАХ ҮЗЭГДЭЛ ЮМ.
- **ЭЛЭГДЭЛ** - ТАТВАРЫН ӨМНӨХ ОРЛОГООС ЖИЛ БҮР ХАСЧ ТООЦДОГ НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ОЙЛГОЛТ ЮМ.
 - ЭЛЭГДЛИЙГ ТООЦСОНООР ТУХАЙН ХӨРӨНГИЙН ҮНЭ ЦЭНЭД ЦАГ ХУГАЦАА, АШИГЛАЛТ ЯМАР НӨЛӨӨ ҮЗҮҮЛСНИЙГ КОМПАНИЙ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ТУСГАХ БОЛОМЖТОЙ БОЛДОГ.
- ЭЛЭГДЭЛ БОЛ ТУХАЙН ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТЫН ХУГАЦААНЫ ТУРШИД ОРЛОГЫГ ҮЙЛДВЭРЛЭХЭД ЗАРЦУУЛАГДСАН ЖИЛ БҮРИЙН ҮНИЙН ДҮНГ "ТООЦСОН" БЭЛЭН БУС ЗАРДАЛ БАЙДАГ.
- ЭЛЭГДЭЛ НЬ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРТ НӨЛӨӨЛӨХ БЭЛЭН БУС ЗАРДАЛ УЧРААС ТАТВАРЫН ДАРААХ ИЭЗС-Д ЧУХАЛ ҮҮРЭГТЭЙ.

6

- ЭЛЭГДЛИЙН ХАСАЛТ (ШИМТГЭЛ) ХИЙХ БОЛОМЖТОЙ ЭСЭХИЙГ ТОДОРХОЙЛОХЫН ТУЛД ХӨРӨНГИЙН АНГИЛЛЫГ МЭДЭХ ШААРДЛАГАТАЙ.
- ДАРААХ ШААРДЛАГУУДЫГ ХАНГАСАН ХӨРӨНГИЙГ ЭЛЭГДҮҮЛЖ БОЛНО.ҮҮНД:
 - ХӨРӨНГИЙГ БИЗНЕС ЭРХЛЭХ, ОРЛОГО ОЛОХ ЗОРИЛГООР АВСАН БАЙХ,
 - ХӨРӨНГӨ НЬ ТОДОРХОЙЛОХ БОЛОМЖТОЙ АШИГЛАЛТЫН ХУГАЦААТАЙ БА АШИГЛАЛТЫН ХУГАЦАА НЬ НЭГ ЖИЛЭЭС ИЛҮҮ БАЙХ,
 - ХӨРӨНГӨ НЬ МУУДАХ, АШИГЛАЛТААС ГАРАХ, ХОЦРОГДОХ, ЭСВЭЛ БАЙГАЛИЙН БУСАД ХҮЧИН ЗҮЙЛЭЭС ШАЛТГААЛАН ҮНЭ ЦЭНЭ НЬ БУУРДАГ БАЙХ,
 - ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ХӨРӨНГӨ НЬ ЯМАР НЭГ НӨӨЦ, ЭСВЭЛ ХУДАЛДААЛАХ БАРАА МАТЕРИАЛ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЗОРИУЛАЛТТАЙ ХӨРӨНГӨ БАЙЖ БОЛОХГҮЙ.

7

- ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ХӨРӨНГИЙГ БИЕТ БА БИЕТ БУС ГЭЖ 2 АНГИЛНА:
 - БИЕТ - ХАРЖ, БАРЬЖ БОЛОХ ХӨРӨНГӨ. ДАРААХ 2 ТӨРӨЛТЭЙ:
 - ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ - МАШИН МЕХАНИЗМ, ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛ, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ, ТАВИЛГА БОЛОН ТҮҮНТЭЙ ТӨСТЭЙ БУСАД ЭД ХӨРӨНГӨ.
 - ҮЛ ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГӨ - ГАЗАР БОЛОН ГАЗАР ДЭЭР БАРЬЖ БАЙГУУЛСАН, УРГУУЛСАН, ЭСВЭЛ ГАЗАРТАЙ ХАВСАРСАН ХӨРӨНГИЙГ ХЭЛНЭ. Ж-НЬ: БАЙШИН БАРИЛГА, ДАЛАН СУВАГ, ШУГАМЫН БАЙГУУЛАМЖ. ГЭХДЭЭ ГАЗРЫН НАСЫГ ТОГТООДОГГҮЙ УЧИР ЭЛЭГДЭЛ ТООЦДОГГҮЙ.
 - БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ: ЗОХИОГЧИЙН ЭРХ, ПАТЕНТ, ФРАНЧАЙЗ ЗЭРЭГ ОЮУНЫ ӨМЧ .
- ИЭЗЭ-Д ХОВОР ХЭРЭГЛЭДЭГ ТУЛ БИЕТ БУС ХӨРӨНГИЙН ЭЛЭГДЛИЙГ АВЧ ҮЗЭХГҮЙ.

8

• **ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ НӨХЦӨЛ:**

- КОМПАНИ ХӨРӨНГИЙГ ОРЛОГО ОЛОХ ЗОРИЛГООР АШИГЛАЖ ЭХЭЛСЭН ҮЕЭС ЭЛЭГДҮҮЛЖ ТООЦДОГ.
- ЭД ХӨРӨНГӨ БОДИТООР АШИГЛАГДААГҮЙ БАЙГАА Ч ГЭСЭН АШИГЛАХАД БЭЛЭН БОЛСОН ҮЕЭС, ЭСВЭЛ ТОДОРХОЙ ХЭРЭГЛЭЭНД АШИГЛАХАД БЭЛЭН БАЙГАА ГЭЖ ҮЗСЭН ТЭР ҮЕЭС АШИГЛАЖ ЭХЭЛСЭН ГЭЖ ТООЦДОГ.
- ҮЙЛЧИЛГЭЭНД БАЙРШУУЛСАН ХӨРӨНГИЙН ӨРТГИЙГ НӨХӨН ТӨЛСӨН, ЭСВЭЛ ХӨРӨНГИЙГ БОРЛУУЛСНЫ ДАРАА ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХЫГ ЗОГСООНО.

9

2. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ СОНГОДОГ (УЛАМЖЛАЛТ) АРГУУД (1)

2.1. ШУЛУУН ШУГАМ (SL - STRAIGHT-LINE)-ЫН АРГА

- SL АРГА БОЛ ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ХАМГИЙН ХЯЛБАР АРГА ЮМ.
- **ХӨРӨНГИЙГ ЭЛЭГДҮҮЛЭХ ХУГАЦААНЫ ТҮРШ ЖИЛ БҮР ТОГТМОЛ (ИЖИЛ) ДҮНГЭЭР ЭЛЭГДҮҮЛДЭГ.**
 - N = ХӨРӨНГИЙН ЭЛЭГДЛИЙН ХУГАЦАА (НӨХӨН СЭРГЭЭХ ХУГАЦАА), ЖИЛЭЭР;
 - B = ЗӨВШӨӨРӨГДСӨН ТОХИРУУЛГЫГ ОРУУЛСАН СУУРЬ ЗАРДАЛ (АНХНЫ БҮРЭН ӨРТӨГ);
 - $d_k = k$ ЖИЛИЙН ЖИЛ БҮРИЙН ЭЛЭГДЛИЙН ХАСАЛТ ($1 \leq k \leq N$);
 - $BV_k = k$ ЖИЛИЙН ЭЦЭС ДЭХ ДАНСНЫ ҮНЭ;
 - $SV_N = N$ ЖИЛИЙН ЭЦЭС ДЭХ ТООЦООЛСОН ҮЛДЭХ ӨРТӨГ;
 - $D_k^* = k \cdot P$ ЖИЛД ХУРИМТЛАГДСАН ЭЛЭГДЭЛ ГЭВЭЛ:

$$d_k = \frac{(B - SV_N)}{N} \quad (1 \leq k \leq N) \text{ үеийн} \quad d_k^* = k \cdot d_k$$

$$BV_k = B - d_k^*$$

Энэ аргын үед N жилийн эцэс дэх сүүлчийн дансны үнэ BV болох SV -г тооцоолох хэрэгтэй. Зарим тохиолдолд тооцоолсон SV_N нь хөрөнгийн бодит зах зээлийн үнэ MV -тэй тэнцүү биш байж болно.

10

2. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ СОНГОДОГ (УЛАМЖЛАЛТ) АРГУУД (2)

2.2. БАЛАНС БУУРАХ (DB – DECLINING-BALANCE) АРГА

- DB АРГЫГ ЗАРИМДАА **ТОГТМОЛ ХУВИЙН АРГА**, ЭСВЭЛ **МАТЕСОНЫ ТОМЬЁОЛ ОЛ** ГЭЖ НЭРЛЭДЭГ.
- **ЖИЛ БҮРИЙН ЭЛЭГДЛИЙН ЗАРДАЛ НЬ ЖИЛИЙН ЭХЭН ДЭХ ДАНСНЫ ҮНЭ BV-ЭЭС АВСАН ТОГТМОЛ ХУВЬ ХЭМЖЭЭ БАЙНА ГЭЖ ҮЗДЭГ.**
- ДУРЫН НЭГ ЖИЛИЙН ЭЛЭГДЛИЙГ ЖИЛИЙН ЭХЭН ДЭХ ДАНСНЫ ҮНЭ BV-Д ХАРЬЦУУЛСАН ХАРЬЦАА НЬ ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТЫН ТУРШИД ТОГТМОЛ БАЙХ БӨГӨӨД $R(0 \leq R \leq 1)$ -ЭЭР ТЭМДЭГЛЭНЭ.
- ЭНЭ АРГАД, 200% DB-ИЙГ АШИГЛАВАЛ $R = 2/N$ (Ө.Х, 1/N-ЭЭС SL –ИЙН ХУВЬ ХЭМЖЭЭГ 2 ДАХИН АВСАН),
 - ЭНД: N - ХӨРӨНГИЙГ ЭЛЭГДҮҮЛЭХ (АШИГТАЙ) ХУГАЦААТАЙ ТЭНЦҮҮ.
- ХЭРВЭЭ 150% DB АРГЫГ АШИГЛАВАЛ $R = 1.5/N$ ГЭЖ ТООЦНО.

11

2.ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ СОНГОДОГ (УЛАМЖЛАЛТ) АРГУУД (3))

2.2. БАЛАНС БУУРАХ (DB – DECLINING-BALANCE) АРГА

- DB АРГЫН ХУВЬД ДАРААХ ХАРЬЦАА БАЙНА:

$$d_1 = B(R)$$

$$d_k = B(1 - R)^{k-1}(R)$$

$$d_k^* = B[1 - (1 - R)^k]$$

$$BV_k = B(1 - R)^k$$

- ЭДГЭЭР ТЭГШИТГЭЛҮҮД SV_N -Д ЗОРИУЛСАН НЭР ТОМЬЁО АГУУЛААГҮЙ БОЛОХЫГ АНХААРАХ ХЭРЭГТЭЙ.

12

DB –Г SL-Д ШИЛЖҮҮЛЭХ

- DB-ИЙН АРГЫГ АШИГЛАСАН ҮЕД ДАНСНЫ ҮНЭ BV-ИЙН УТГА ХЭЗЭЭ Ч ТЭГ ХҮРЧ ЧАДАХГҮЙ ТУЛ ЭНЭ АРГААС SL АРГА РУУ ХӨРӨНГИЙН BV_N НЬ ТЭГ (ЭСВЭЛ БУСАД ТОДОРХОЙ МӨНГӨН ДҮН, ТУХАЙЛБАЛ SV_N ГЭХ МЭТ) БАЙХААР ШИЛЖҮҮЛЭХИЙГ ЗӨВШӨӨРДӨГ.
- ҮҮНИЙГ ДЭЛГЭРЭНГҮЙГЭЭР СЕМИНАРЫН ХИЧЭЭЛ ДЭЭР ҮЗНЭ.

13

3. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН НЭГЖИЙН АРГА

- ӨМНӨ АВЧ ҮЗСЭН ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ АРГУУД ХӨРӨНГИЙН ҮНЭ ЦЭНИЙН БУУРАЛТЫГ ЦАГ ХУГАЦААНЫ ФУНКЦ БАЙДЛААР ИЛЭРХИЙЛЭХ ЗАРЦУУЛСАН ЦАГ ХУГАЦААНЫ ОНОЛ ДЭЭР СУУРИЛСАН БАЙДАГ.
- ХАРИН ҮНИЙН БУУРАЛТ АШИГЛАЛТААС ХАМААРСАН ФУНКЦ БАЙХ ҮЕД ЭЛЭГДЛИЙГ ЦАГ ХУГАЦААНААС ҮЛ ХАМААРАХ АРГААР ТООЦОЖ БОЛНО.
- ЭНЭ ТОХИОЛДОЛД **ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН НЭГЖИЙН АРГЫГ** АШИГЛАДАГ.
- ЭНЭ АРГА ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТЫН ХУГАЦААНЫ ТУРШИД ҮЙЛДВЭРЛЭХ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ НЭГЖИД НООГДОХ СУУРЬ ӨРТГИЙГ ТООЦООЛДОГ.
- ЭЛЭГДЛИЙН ХУВЬ ХЭМЖЭЭГ ДАРААХ БАЙДЛААР ТООЦООЛНО:
БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ НЭГЖИД НООГДОХ ЭЛЭГДЭЛ

$$= \frac{B - SV_N}{\text{АШИГЛАЛТЫН ХУГАЦААНД ҮЙЛДВЭРЛЭХ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТОО ХЭМЖЭЭ}}$$

ҮҮНЭЭС ГАДНА ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ **ТҮРГЭВЧИЛСЭН АРГА** ГЭЖ БАЙДАГ. БОГИНО ХУГАЦААНД НӨХӨН СЭРГЭЭХ ШААРДЛАГАТАЙ ХӨРӨНГИЙГ ЭЛЭГДҮҮЛЭХЭД ЭНЭ АРГЫГ АШИГЛАДАГ.

14

4. ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН НӨЛӨӨЛӨЛ

- ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН АСУУДАЛД ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР НӨЛӨӨЛДӨГ.
- ИЭЗС-НД ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР НЬ:
 - ХУВИЛБАРУУДЫГ ХАРЬЦУУЛАХ,
 - ТЭДГЭЭРЭЭС СОНГОЛТ ХИЙХЭД НӨЛӨӨЛДӨГ. ТАТВАР ТООЦСОНЫ ДАРААХ ОРЛОГЫН ХЭМЖЭЭГ ИЭЗШ-Д АВЧ ҮЗЭХ ШААРДЛАГАТАЙ.
- КОМПАНИЙ АШИГТАЙ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮНД ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР ТООЦОГДДОГ.

15

4.1. ТАТВАРЫН ТӨРЛҮҮДИЙН ЯЛГАА (1)

- **ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР** – НИЙТ ОРЛОГООС ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ЗАРДЛУУДЫГ ХАСААД ҮЛДСЭН ОРЛОГООС ХУУЛИАР ТОГТООСОН ХУВИАР ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫГ ТООЦДОГ.
- **ЭД ХӨРӨНГИЙН ТАТВАР** – ЭД ХӨРӨНГИЙН ТАТВАРЫГ ГАЗАР, БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖ, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ ЗЭРЭГ ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГӨНД НООГДУУЛДАГ. ТИЙМЭЭС ТЭДГЭЭР ЗҮЙЛС НЬ КОМПАНИЙ ОРЛОГО, АШГААС ХАМААРДАГГҮЙ.
- **БОРЛУУЛАЛТЫН ТАТВАР** - БОРЛУУЛАЛТЫН ТАТВАРЫГ БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ХУДАЛДАН АВАЛТ ДЭЭР ҮНДЭСЛЭН ТОГТООДОГ. НИЙТ ОРЛОГО, АШГААС МӨН ХАМААРДАГГҮЙ.
 - БОРЛУУЛАЛТЫН ТАТВАР НЬ ИЭЗС-НД ЗӨВХӨН ХУДАЛДАН АВСАН ЗҮЙЛСИЙН ӨРТӨГ ДЭЭР НЭМЭГДЭХ БАЙДЛААР НӨЛӨӨЛДӨГ.
- **ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАР** НЬ ОНЦГОЙ ГЭЖ ТООЦОГДСОН ЗАРИМ БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНД НООГДУУЛДАГ ТАТВАР ЮМ. ЭНЭ НЬ БИЗНЕСИЙН ОРЛОГО, АШГААС ХАМААРДАГГҮЙ.
 - ЭНЭ ТАТВАРЫГ ИХЭВЧЛЭН ҮЙЛДВЭРЛЭГЧ БУЮУ БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ АНХНЫ НИЙЛҮҮЛЭГЧДЭД НООГДУУЛДАГ БОЛОВЧ, ЗАРДЛЫН ЗАРИМ ХЭСЭГ НЬ ХУДАЛДАН АВАГЧИД НООГДОГ.

16

4.2. ТАТВАРЫН ӨМНӨХ БОЛОН ТАТВАРЫН ДАРААХ ӨГӨӨЖИЙН ХАМГИЙН БАГА БОЛОМЖИТ ТҮВШИН

- ТАТВАРЫН ӨМНӨХ MARR НЬ ТАТВАРЫН ДАРААХ MARR ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРААС ДАРААХ ХАМААРАЛТАЙ:

$$\begin{aligned} & (\text{ТАТВАРЫН ӨМНӨХ } MARR) [(1 \\ & \quad - \text{ҮР АШИГТАЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТҮВШИН})] \\ & \cong \text{ТАТВАРЫН ДАРААХ } MARR \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} & (\text{ТАТВАРЫН ӨМНӨХ } MARR) \\ & \cong \frac{\text{ТАТВАРЫН ДАРААХ } MARR}{[(1 - \text{ҮР АШИГТАЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТҮВШИН})]} \end{aligned}$$

17

4.3. ТАТВАРЫН ДАРААХ СУДАЛГААНД АШИГЛАХ ХҮҮНИЙ ТҮВШИН

- ТАТВАР ТӨЛСНИЙ ДАРААХ ИЭЗС-Г ХИЙХДЭЭ MARR НЬ ЯДАЖ ТАТВАРЫН ДАРААХ ХӨРӨНГИЙН (КАПИТАЛЫН) ЖИГНЭСЭН ДУНДАЖ ӨРТӨГ (WACC - WEIGHTED AVERAGE COST OF CAPITAL) БАЙХ ЁСТОЙ ГЭДГИЙГ АНХААРНА.
 - ЭНД: λ - ЗЭЭЛДҮҮЛЭГЧЭЭС АВСАН ЗЭЭЛ, КАПИТАЛЫН ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ХУВЬ ХЭМЖЭЭ, t – АРАВТЫН ТООН СИСТЕМЭЭР ИЛЭРХИЙЛСЭН ҮР АШИГТАЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТҮВШИН, i_b - ЗЭЭЛСЭН КАПИТАЛД ТӨЛСӨН ТАТВАРЫН ӨМНӨХ ХҮҮ, e_a – ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ТАТВАРЫН ДАРААХ ҮНЭ
- $(1-t)i_b$ - ЗЭЭЛСЭН КАПИТАЛЫН ХҮҮГИЙН ТАТВАРЫГ ХАСЧ ТООЦДОГ БОЛОХЫГ ХАРУУЛНА.

$$WACC = \lambda(1-t)i_b + (1-\lambda)e_a$$

18

5. ТАТВАР НОГДУУЛАХ ОРЛОГО (БИЗНЕСИЙН КОМПАНИУД)

- ТАТВАР НОГДОХ ОРЛОГЫГ ТОДОРХОЙЛОХДОО НИЙТ ОРЛОГООС ХУУЛИАР ЗӨВШӨӨРӨГДСӨН ЗАРДЛУУДЫГ ХАСЧ ТООЦНО:

ТАТВАР НООГДУУЛАХ ОРЛОГО =
НИЙТ ОРЛОГО – ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААС БУСАД БҮХ ЗАРДАЛ – ЭЛЭГДЛИЙН ШИМТГЭЛ

5.1. ХӨРӨНГИЙГ ДАНСНААС ХАСАХ ҮЕИЙН АШИГ (АЛДАГДАЛ)

- ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ХӨРӨНГИЙГ БОРЛУУЛСНААС ОЛОХ АШИГ (АЛДАГДАЛ)-ИЙГ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН БОДИТ ҮНЭЭС ТУХАЙН ҮЕИЙН ДАНСНЫ ҮНИЙГ ХАСЧ ТООЦДОГ:

ХӨРӨНГИЙГ ДАНСНААС ХАСАХ ҮЕИЙН АШИГ (АЛДАГДАЛ) = $MV_N - BV_N$

- БОРЛУУЛАЛТ НЬ АШИГ АВЧРАХ ҮЕД ҮҮНИЙГ ЭЛЭГДЛИЙН НӨХӨЛТ ГЭЖ НЭРЛЭДЭГ.

19

9-Р ХИЧЭЭЛИЙН ШАЛГАХ АСУУЛТУУД:

1. ЭЛЭГДЛИЙН ТУХАЙ ОЙЛГОЛТ?
2. ЯМАР ШААРДЛАГА ХАНГАСАН ХӨРӨНГИЙГ ЭЛЭГДҮҮЛЖ БОЛОХ ВЭ?
3. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ХӨРӨНГИЙН АНГИЛАЛ?
4. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ SL АРГА?
5. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ DB АРГА?
6. ЭЛЭГДЭЛ ТООЦОХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН НЭГЖИЙН АРГА?
7. ЗАРДАЛ НӨХӨХ ХУРДАСГАСАН ШИНЭ СИСТЕМ (MACRS – MODIFIED ACCELERATED COST RECOVERY SYSTEM)?
8. ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР?
9. ТАТВАРЫН ТӨРЛҮҮДИЙН ЯЛГААГ ТАЙЛБАРЛА.
10. ТАТВАР НОГДУУЛАХ ОРЛОГО ГЭЖ ЮУ ВЭ?

20

АНХААРАЛ ТАВЪСАНД БАЯРЛАЛАА

